

Informacja z posiedzenia **Zespołu ds. Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska**
Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, które odbyło się **25 marca 2021 r.** w Warszawie

Lp.	Temat	Ustalenia Zespołu
CZĘŚĆ I		
<p>Projekt Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej) – wysłano 10.03.21 r.</p> <p>Podczas spotkania przedstawiciele Strony Samorządowej zgłosili wiele uwag, na które odpowiadali projektodawcy. Spotkanie nie zakończyło się ustaleniami, Strona Samorządowa oczekuje wyjaśnień, jak projektodawcy zamierzają uwzględnić zgłoszone uwagi oraz jaki będzie harmonogram wydawania opinii przez KWRiST. Ustalono, że projektodawcy pisemnie odniosą się do uwag zgłoszonych przez korporacje samorządowe.</p> <p>Wiceminister FPiR Tomanek, przypomniał, że KPO to inny od dotychczasowych instrument – oparty na wyliczeniach ex ante, a nie po wykonaniu inwestycji; wymaga demarkacji z Umową Partnerstwa i pozostałymi funduszami unijnymi. Następnie przedstawił założenia KPO i Komponent A, do którego przedstawiciele Strony Samorządowej zgłaszali uwagi.</p> <p>Komponent A - Odporność i konkurencyjność gospodarki</p> <p>– Przedstawicielka ZPP pytała, czy pod reformą kryje się centralizacja służb zatrudnienia, a JST nie będą miały wpływu na ten obszar? Odp. Wiceminister Tomanek – w kwestii służb zatrudnienia nie ma przesądzeń, ale nie ma planów ich przejęcia przez administrację rządową, chodzi o usprawnienie działania; dodatkowe posiedzenie Zespołu ds. Ochrony Zdrowia i Polityki Społecznej poświęcone temu zagadnieniu odbędzie się 29.03 br.</p> <p>- przedstawiciel ZGW RP pytał o kwestie związane z przeprowadzeniem reformy dot. zagospodarowania przestrzennego – czy ograniczenie czasowe wykorzystania środków z tego komponentu w ramach KPO nie uniemożliwi jej przeprowadzenia; czy będzie „mapa drogowa”, która spowoduje przyspieszenie m.in. prac legislacyjnych np. do końca br. (trzeba też uwzględnić długi okres vacatio legis). Zwrócił też uwagę, że ta reforma będzie kosztowna - czy będzie np. wystarczająco dużo pracowników do jej przeprowadzenia? Poruszył też kwestie demarkacji między różnymi programami; apelował, by wykorzystać środki, aby zasypać różnice między jakością życia na obszarach wiejskich i miejskich. Odp. W KPO nie widać obszarów wiejskich, ale one są. Trzeba zrobić demarkację między Polityką Spójności, a Wspólną Polityką Rolną. Komisja Europejska „punktuje” Polskę za brak jasnego podziału między fundusze rolnicze, Polityką Spójności i KPO. Ustalono, że kwestie związane z obszarami wiejskimi zostaną horyzontalnie omówione podczas specjalnie zorganizowanej dyskusji Zespołu ds. Obszarów Wiejskich i Rozwoju Wsi KWRiST.</p> <p>- przedstawiciel UMP przypomniał stanowisko z 11.03.br, w którym dostrzega, że potrzebny jest zrównoważony rozwój, ale duże miasta i obszary metropolitalne również potrzebują wsparcia, bo np. na tworzenie nowych miejsc w żłobkach jest nadal największe zapotrzebowanie w wielkich miastach.</p> <p>- przedstawiciel ZMP pytał o proporcje podziału środków KPO, które w tej chwili kształtują się na poziomie 70% na część rządową i 30% dla JST - czy można negocjować zmianę tych proporcji? W kwestii urbanistyczno-przestrzennej pytał o to, co się stało z prezentowanym 3 lata temu na ZO ZMP Kodeksem urbanistyczno-budowlanym (który oprócz kwestii związanych z nadzorem budowlanym uzyskał pozytywną opinię), który miał być uchwalony w ciągu roku? Odp. na uwagi UMP i ZMP – Ośrodki BPO (Business Process Outsourcing) należy lokować w mniejszych miastach, nie chodzi o podtekst polityczny, ale rozwojowy. KPO kieruje środki do mniejszych ośrodków, a Umowa Partnerstwa - większych. Jest pewne pole manewru, np. środki na innowacje wędrują do instytutów zlokalizowanych w W-wie, pozostałe do mniejszych miast.</p> <p>- Współprzewodniczący ze Strony Samorządowej przypomniał, że nadal brak części pożyczkowej w KPO, o której przedstawienie apelowali samorządowcy; przypomniał też, że ZMP przygotował analizę, z której wynika, że największy problem finansowy jest w tej chwili nie w gminach wiejskich, ale miasteczkach i miastach i to do nich winno być kierowane wsparcie z KPO;</p> <p>Odp. Wiceminister W. Buda – nie ma oficjalnego podziału 70:30%; jest twarda demarkacja między regionami a centrum w Polityce Spójności, proporcje układają się 60:40 w przypadku środków z Polityki Spójności, które mają być w tej propozycji dzielone pomiędzy programy krajowe i regionalne. Kwestie inwestycyjne związane z zagospodarowaniem przestrzennym – jest obawa, że mamy mało czasu, ale</p>		

finansowanie tych zadań i wydatkowanie grantów przez JST do 2026r. to też wielka szansa na szybkie przeprowadzenie tej reformy, do tej pory nie było presji czasu wynikającej z finansowania. Co do części pożyczkowej – priorytety KPO poznana bez zmian, a ewentualne dodatkowe elementy reformy będą rozdzielone czasowo, aby projekty wzajemnie się nie „kanibalizowały”; co do opieki żłobkowej – 380 mln euro na ten cel spowoduje, by każda chętna gmina mogła zorganizować opiekę nad dziećmi do lat 3.

Komponent B- zielona energia, zmniejszenie energochłonności

Przedstawiciel ZMP pytał, czy będzie znaczące wsparcie dla 44 miast, które po 2025 r mają kupować tylko autobusy elektryczne (może już wodorowe?). Odp. Autobusy – na początku br. NFOŚ ogłosił konkurs dla miast, szybko złożono wnioski na 1,2 mld zł na autobusy elektryczne i wodorowe.

Przedstawiciel UMP – czy są ramy czasowe zmian prawnych dotyczących założeń energetyki obywatelskiej? W kwestii ograniczenia niskiej emisji, która jest największym problemem w dużych miastach - bez wsparcia miejskiego transportu szynowego niemożliwe będzie zrealizowanie celów; są środki na zakup taboru autobusowego, a bardziej efektywny jest szynowy. Odp. W ramach KPO w komponencie E jest 1,1 mld euro na wsparcie zeroemisyjnego transportu w miastach; transportu szynowego nie ma w KPO, bo jest wymóg demarkacji i komplementarności, on jest w ramach Polityki Spójności (będzie w ramach następcy Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko). To znaczy, że wg strony rządowej finansowanie działań rozwojowych w stosunku do transportu kołowego znajdzie się w KPO, a szynowego w programach finansowanych z Polityki Spójności.

Przedstawiciel ZGW RP – pytał o kwestię wodoru wytwarzanego z nadwyżek OZE, kiedy planuje się je uzyskać np. z budowy biogazowni? Czy rząd planuje zmiany? Czy w programie „Mój prąd” będzie można skorzystać z dofinansowania na budowę instalacji fotowoltaicznych? W dużej części kraju jest niedobór energii, czy nadwyżka mocy z tych instalacji mogłaby służyć pożyczki? Odp. jest jeszcze zbyt wcześnie, by decydować o nadwyżkach z OZE, ale nadwyżka energii może być zamieniana w wodór, wykorzystywany do tworzenia energii; Program „Mój prąd” kontynuacja programu w ramach REACT EU (PO Infrastruktura i Środowisko); na razie zachęty dotacyjne;

Czy są analizy kosztowe dotyczące budowy farm wiatrowych na morzu i na lądzie? Odp. Farmy morskie są wielokrotnie droższe, ale też ich moc jest dużo większa.

Przedstawiciel ZMP zwrócił uwagę na potrzebę rozszerzenia Programu „Czyste powietrze” o budynki wielomieszkaniowe. W programie „Czyste powietrze” planowana jest interwencja dla budynków wielomieszkaniowych poprzez dokapitalizowanie funduszu termomodernizacji, jest też planowany pilotaż. Zostanie przekazana uwaga dotycząca konieczności przyspieszenia podpisywania umów z gminami w ramach programu „Czyste powietrze”.

Przedstawiciel ZMP przypomniał, że odbyła się dyskusja na temat gazyfikacji terenów „małomiasteczkowych” na KWRiST – propozycja, by wrócić do tego w sprawach różnych na KWRiST, bo ma być wspierana sieć gazowa na obszarach wiejskich i małych miasteczkach. Tymczasem z KPO wynika, że „odwracamy się” od gazu ziemnego. Odp. Rząd robi wszystko, by na terenach niezgazyfikowanych móc kłaść sieć, na dziś wygląda na to, że będzie to możliwe.

Komponent C – Transformacja cyfrowa

Przedstawiciel UMP pytał o reformy w zakresie bezpieczeństwa informacji i rejestrów publicznych, zwłaszcza że w 70% skontrolowanych JST ocena jest negatywna. Odp. To najbardziej kosztowy element, przeznaczone na to będzie 200 mln euro, z czego duża część dla JST; są zaprogramowane działania w nowym programie, który zastąpi program Polska Cyfrowa, bo cyberataki się powtarzają, a niektóre JST nie zdają sobie sprawy z zagrożeń. W KPO i programach UE zaplanowano działania (cyberodporność; stworzenie sieci regionalnych centrów cyberbezpieczeństwa, które bezpośrednio będą wspierać JST + szkolenia kadr)

Przedstawiciel ZGW RP pytał, czy rząd może zachęcić firmy, by rozwijały tzw. sieć szkieletową Internetu, bo często w nie opłaca im się to i nie są zainteresowane inwestowaniem na terenach wiejskich; propozycja, by terenach zalesionych wykorzystać sieci energetyczne i podpiąć pod nie światłowody? Odp. W KPO nie ma wszystkiego, to jest w programowaniu następcy Polski Cyfrowej. Regionalne sieci szerokopasmowe powinny być lepiej wykorzystane, trwają prace nad tym. Operatorzy mogą wykorzystywać sieć elektroenergetyczną, korzystne i racjonalne stawki za wykorzystanie słupów elektroenergetycznych.

Komponent D Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia.

18% całej alokacji, ponad 4 mld euro na 3 obszary: poprawa funkcjonowania ochrony zdrowia – kadry medyczne i wzmocnienie potencjału uczelni; podmioty lecznicze w infrastrukturze IT – szybsza i lepsza dostępność ; badania – konkurencyjność badań i produkcji substancji generycznych.

-UMP – wsparcie w sektorze ochrony zdrowia koncentruje się w części rządowej, a przecież JST biorą udział w walce z pandemią, więc wsparcie rozwoju nie może pomijać placówek samorządowych. Problem - zapowiedź restrukturyzacji (centralizacji) szpitali. Szczegółowe uwagi UMP pokazywały, gdzie pomija się samorząd terytorialny w ochronie zdrowia;

- ZPP – przekazał uwagi na piśmie, ale brak odp. Brakuje kwestii związanych z realnym zwiększeniem środków na ochronę zdrowia, a Polska jest w ogonie krajów europejskich, jeśli chodzi o nakłady na zdrowie. KPO omija wątek planowanej reformy/deformy centralizacji szpitalnictwa - głównym problemem nie jest rozdrobnienie właścicielskie, to realne nakłady finansowe decydują o sile ochrony zdrowia. Jest koniec marca, a Strona Samorządowa nie zna konkretów dotyczących planowanej reformy. Wzmocnienie dużych szpitali w KPO, a konieczne jest wzmocnienie wszystkich szpitali w systemie, bo ogrom walki z epidemią przejęły małe, lokalne szpitale.

Odp. Jest wsparcie jednych i drugich podmiotów; szczepienia – KE wykluczyła finansowanie szczepień na covid w KPO, więc tego nie będzie. W KPO uwzględnione są potrzeby podmiotów regionalnych i ponadregionalnych. Nie jest celem ograniczanie wsparcia, dla mniejszych podmiotów jest narzędzie w REACT EU, a także w Funduszu Medycznym, lada tydzień MZ udostępni zakres subfunduszu modernizacji podmiotów leczniczych. Wszystkie narzędzia składają się w całość i ważne, by się nie wykluczały ani nie powielaly.

Na razie trwają prace nad koncepcją ws. reformy szpitali, powinna być gotowa na koniec marca.

- ZMP zgłosił uwagi: o więcej środków na medycynę zapobiegawczą niż naprawczą, profilaktykę chorób (gwarancja odporności, w rozumieniu zapisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2021/241 z 12.02.2021r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności); wzmocnienie restrukturyzacji rynkowej pod kątem przygotowania się do dynamicznych zmian demograficznych (środki na przeprofilowanie się szpitali na rzecz rozbudowy np. oddziałów wewnętrznych, rehabilitacji, psychiatrycznych, tworzenia zol-ów, zpo, rozbudowy długoterminowej domowej opieki pielęgniarstwa itd.) oraz konieczne uzupełnienie KPO o rehabilitację „pocovidową” (kwestia dotycząca nie tylko osób starszych, ale także przywracania osób do pracy - jeden z kluczowych celów UE) oraz dzieci i młodzieży.

Komponent E. Zielona, inteligentna mobilność

UMP – transport szynowy w miastach (częściowa odpowiedź, że będzie w Polityce Spójności) – PKP ma wsparcie w KPO, więc jest szansa, że będzie miała wsparcie i w KPO, i Polityce Spójności. Odp. Różnica wynika z oczekiwań Unii Europejskiej, kolej ma być rozwijana, bo ma być osią transportu. Kwestia koncentracji wsparcia – tego oczekuje Komisja Europejska; inwestycje tramwajowe – ważny jest efekt skali, za tę samą kwotę można kupić więcej autobusów.

ZPP – nie widzi środków dla powiatów w KPO ani w programach sektorowych i regionalnych. Czy jest szansa dopisania do KPO możliwości finansowania ważnych odcinków dróg powiatowych. Odp. Tu demarkacja wymaga, by priorytetem w KPO było bezpieczeństwo (obwodnice); UE nie jest przychylna realizacji infrastrukturze drogowej; jednak równolegle toczy się dyskusja nt. programów operacyjnych i regionalnych programów operacyjnych (więc tam mogą być na to środki).

W kwestii nowelizacji ustawy o funduszu rozwoju przewozów autobusowych – jeszcze nie ma założeń, a w KPO są zapisy, jak ma wyglądać. Co jest aktualne? W jakiej perspektywie czasowej będą realizowane projekty? Odp. Od 1 lutego 2020 można wspierać projekty. Dyskusja nt. KPO toczy się od jakiegoś czasu, a systemowe podejście do bezpieczeństwa, część z nich wejdzie w życie w czerwcu/lipcu br. To ramy regulacyjne i prawne. Co do Funduszu autobusowego – prace się toczą, bez propozycji rozwiązań legislacyjnych nie byłoby środków, jednak nie przyjęto ostatecznych rozwiązań w tym zakresie. Komisja Eur. i fundusze mówią o środkach po spełnieniu warunków. Musi być plan regionalny, aby przekazać środki, stąd prace toczą się równolegle. Z jednej strony trzeba było dać informacje ogólne, by nie stracić środków, a z drugiej przeprowadzić dyskusję z JST, jak to przeprowadzić.

Przygotowała: Hanna Hendrysiak

z up. Marek Wójcik, pełnomocnik Zarządu ZMP ds. legislacji, Współprzewodniczący Zespołu